

With the support of the Lifelong Learning Programme of the European Union

**„Identifying Barriers in Promoting the European Standards and Guidelines
for Quality Assurance at Institutional Level“**

IBAR

Agreement number – 2010 – 4663/001 - 001

WP5
Internal Quality Assurance Systems
National study –Polish version
2011

This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

1. INTRODUCTION

1.1. A short overview of the national system of HE quality assurance Overview of the National Quality Assurance Policy in Higher Education

The fundamental reason for the creation and development of the external quality assurance system in Poland was concern about quality of education which was threatened, among other things, by the fact that in the period from 1990 to 2010 higher education in Poland had rapidly evolved into a mass-scale phenomenon. During those years more than 300 non-state higher education institutions (HEIs) were established and, in a parallel development, the state academic institutions greatly increased enrolment to all levels and forms of study. The total number of students increased more than fivefold but this growth was not accompanied by a corresponding increase in state budget outlays on higher learning or by a matching growth in the numbers of teaching staff: the ranks of academic teachers increased by just 50-60%. The looming threats to education quality prompted the academic community and state administration bodies in the mid-1990s to start developing quality protection systems and controls mechanisms to be imposed on the burgeoning education services market.

There are two principal external QA schemes in Poland:

- The national (state-owned), represented by the State/Polish Accreditation Committee (Państwowa /Polska Komisja Akredytacyjna – PKA) which commenced operations in January 2002 offering obligatory and free of charge accreditation based on the minimal standards having administrative consequences;
- The “academic”, represented by accreditation committees established by academic communities wishing to see in place accreditation schemes for certain groups of programmes. The academic accreditation committees cooperate as members of the Accreditation Committee of Conference of Rectors of Academic Schools in Poland (KRASP). Most of these committees were set up before the State Accreditation Committee was created. They offer volunteer and fee charged accreditation based on more demanding standards not having any administrative consequences.

Standardy i procedury akredytacji w Polsce przechodzą obecnie zmiany związane z wprowadzeniem do szkolnictwa wyższego Krajowych Ram Kwalifikacji (National Qualification Frameworks - NQF) – patrz nowelizacja ustawy Prawo o szkolnictwie Wyższym z dnia 18 marca 2011r. Nowelizacja przyniosła wzrost autonomii programowej uczelni co zmienia znacząco podejście do zewnętrznych systemów zapewniania jakości. Prace projektowe nad nowymi standardami akredytacji prowadzone są m.in. w ramach projektów europejskich w Instytucie Badań Edukacyjnych. Nowe standardy akredytacji koncentrować się będą na:

- funkcjonowaniu wewnętrznego systemu zapewniania jakości w instytucji
- poprawności konstrukcji programów przypisanych do poziomów KRK
- walidacji Learning outcomes – wykazaniu wiarygodności uczelni, że założone w curriculum Learning outcomes są faktycznie osiągnięte
- co wzmacnia potrzebę samooceny (self-evaluation) uczelni

Wszystkie te zmiany pomagają realizacji ESG.

1.2. Inne instrumenty polityki państwa względem jakości kształcenia w szkołach wyższych

Prowadzenie programu kierunku studiów w Polsce wymaga wypełnienia warunków sformułowanych w regulacjach prawnych (Ustawa PSW z 27 lipca 2005 r. i jej akty wykonawcze) dotyczących:

- minimum kadrowego
- standardu programowego opisanego w rozporządzeniu MNiSzW, w tym tzw. ramowych treści kształcenia
- innych warunków.

Nowelizacja Ustawy OSW z 18 marca 2011 znosi wymóg standardu programowego w postaci ramowych treści kształcenia zastępując go generic descriptors poziomów ram kwalifikacji oraz deskryptorami generycznymi właściwymi dla 8 dziedzin kształcenia (studia w obszarze nauk humanistycznych, ścisłych, przyrodniczych, społecznych, technicznych, medycznych, rolniczych i sztuki). Szkolnictwo wyższe w Polsce w tej chwili oczekuje na zapisy stosownych rozporządzeń do ustawy - oczekuje się, że będą one lepiej sprzyjać wdrożeniu ESG niż regulacje dotychczasowe.

Każda uczelnia w Polsce zobowiązana jest prawem (Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 (Dz. Ustaw nr 164 § 3.1.) w sprawie standardów kształcenia) do posiadania i rozwijania wewnętrznego systemu zapewniania jakości.

1.3. 4 HEIs and reasons for their selection

Zgodnie z założeniami projektu IBAR wybór uczelni do badania metodą case-study jest kluczowym elementem powodzenia projektu. Wybór powinien być tak dokonany, aby pokazywał zróżnicowane uczelnie, działające w zróżnicowanych okolicznościach i próbujące wdrożyć systemy zapewniania jakości zgodne z zaleceniami ESG. Zalecenia zawarte w metodologii projektu wymieniały tylko takie czynniki jak wielkość (size), lokalizację (location), profil rozumiany jako wieloraki lub ukierunkowany ku pewnej dziedzinie nauki (comprehensive vs specialised), ewentualnie typ własności (private vs public).

Zważywszy na wielką liczbę (ok. 480) oraz niezwykłą różnorodność uczelni w Polsce zespół ekspertów wziął pod uwagę także takie czynniki jak: uczelnia młoda bądź z tradycjami, uczelnia jedno- i wielo-wydziałowa, uczelnia prowadząca badania vs uczelnia o zadaniach czysto edukacyjnych; profil w kategoriach - uczelnia zawodowa vs akademicka – lub profil mieszany; zróżnicowanie pod względem stopni (cycle) kształcenia zaoferowanych w uczelni. Postarano się także mieć uczelnie o zróżnicowanej charakterystyce jeśli idzie o typ zatrudnienia kadry (pierwszy lub drugi etat) oraz preferowany typ wykładowców (badacze naukowci vs praktycy) a także o przewadze studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych (intra or extra-mural).

Innym istotnym czynnikiem selekcji było znane zespołowi zaawansowanie prac uczelni nad systemami zapewniania jakości, które gwarantowało, że bariery wprowadzania zaleceń ESG będą w istocie rozpoznawalne w praktyce działań uczelni.

Mając te czynniki na uwadze zdecydowano się na wybór następujących uczelni:

- Szkoła Główna Handlowa w Warszawie (Warsaw School of Economics) [SGH/WSE]

- Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu (Adam Mickiewicz University) [UAM/AMU]
- Politechnika Łódzka (Technical University of Lodz) [PŁ/TUL]
- Bielska Wyższa Szkoła im. J. Tyszkiewicza w Bielsku-Białej (..) [BWS/??]

Ich najkrótszą typologię przedstawia poniższa tabela. Sądzymy, że ten dobór pozwoli na stworzenie metodą case-studies interesującej mapy przemian dotyczących kultury jakości w polskich uczelniach oraz zidentyfikuje i scharakteryzuje bariery wprowadzania ESG.

1.4. Brief description of institutional profile (including basic selection factors):

Nazwa uczelni	Size	Lokalizacja	Profil	Typ
Szkoła Główna Handlowa w Warszawie / Warsaw School of Economics	średnia	Stolica kraju	Specialised - economic profile	publiczny
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza / Adam Mickiewicz University	duża	Stolica regionu	comprehensive	publiczny
Politechnika Łódzka / Technical University of Lodz	duża	Stolica regionu	specialised-technical profile	publiczny
Bielska Wyższa Szkoła im. J. Tyszkiewicza	mała	Lokalna	comprehensive	prywatna

1.4.1. Szkoła Główna Handlowa w Warszawie / Warsaw School of Economics

SGH to uczelnia:

- średnia: w r. ak. 2010/11 zatrudniała 788 nauczycieli i kształciła 9792 studentów oraz 1316 doktorantów
- zlokalizowana w Warszawie (stolicy kraju) o ok. 1,4 mln. mieszkańców, będącej siedzibą ważnych instytucji kultury i nauki, w tym ok. 60 HEIs.
- wyspecjalizowana – prowadzi głównie studia o profilu ekonomicznym (zarządzania)
- publiczna spełniająca kryteria do posługiwania się w nazwie wyrazem „uniwersytet” uzupełnionym innym przymiotnikiem
- z tradycjami: funkcjonuje od 1905 r.
- o złożonej strukturze organizacyjnej: jest uczelnią bezwydziałową, w której działalność naukowo-badawcza jest prowadzona przez 5 kolegiów
- prowadząca studia I-go stopnia na 9 kierunkach, studia II-go stopnia na 12 kierunkach, studia doktoranckie w 2 dyscyplinach (część studiów w językach obcych).
- uprawnienia do nadawania stopni naukowych doktora i doktora habilitowanego w zakresie ekonomii i nauk o zarządzaniu
- studia stacjonarne i niestacjonarne z wyraźną przewagą studentów stacjonarnych (6701 na ogólną liczbę 9792)
- posiadająca kadrę zatrudnioną głównie na tzw. pierwszym etacie (774 nauczycieli na 788 zatrudnionych)
- o profilu akademickim: prowadzi badania naukowe, zatrudnia praktyków gospodarczych w dozwolonych prawem granicach.

1.4.2. Uniwersytet im. Adama Mickiewicza / Adam Mickiewicz University - UAM

UAM to uczelnia:

- duża: w r. ak. 2010/11 zatrudniała 3006 nauczycieli i kształciła 48 871 studentów
- zlokalizowana w miejscowości Poznań (stolica regionu Wielkopolska) 552 735 mieszkańców (5 miejsce w Polsce), jest to jeden z największych ośrodków gospodarczych w Polsce
- niewyspecjalizowana - prowadzi 51 kierunków, 120 specjalizacji oraz 2 makrokierunki
- publiczna – działa na podstawie ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym
- z tradycjami: założona w 1919 roku
- o rozbudowanej strukturze organizacyjnej: 14 wydziałów obejmujących następujące dziedziny nauki: humanistyczne, społeczne, ścisłe, przyrodnicze, związane ze sztuką.
- prowadząca wszystkie poziomy studiów: I, II i III stopnia, podyplomowe i inne formy kształcenia w systemie LLL
- prowadząca studia stacjonarne i niestacjonarne (30 298 studentów stacjonarnych, 18 573 niestacjonarnych, w tym studenci studiów podyplomowych)
- ponad 1000 studentów zagranicznych
- posiadająca kadre, dla której w zdecydowanej większości UAM jest podstawowym miejscem pracy
- członek EUA i EUCEN.
- o profilu badawczym

1.4.3. Politechnika Łódzka / Technical University of Lodz

PŁ to uczelnia:

- duża: w r. ak. 2010/11 zatrudniała 1494 nauczycieli i kształciła 19879 studentów oraz 591 doktorantów
- zlokalizowana w Łodzi (stolicy regionu) o ok. 1 mln. mieszkańców, w regionie wysoko uprzemysłowionym
- wyspecjalizowana – prowadzi studia głównie o profilu technicznym
- publiczna spełniająca kryteria wymagane ustawą z dnia 27 lipca 2005 roku *Prawo o szkolnictwie wyższym* do posługiwania się w nazwie wyrazem „politechnika”
- ze średnim stażem: funkcjonuje od 1945 r.
- o złożonej strukturze organizacyjnej: posiada 9 wydziałów.
- prowadzi studia I-go stopnia na 35 kierunkach, dodatkowo prowadzone są studia I-go stopnia w języku angielskim na 7 kierunkach oraz w języku francuskim na jednym kierunku; studia II-go stopnia na 35 kierunkach, dodatkowo prowadzone są studia II-go stopnia w języku angielskim na 5 kierunkach oraz studia doktoranckie w 11 dyscyplinach.
- studia stacjonarne i niestacjonarne z wyraźną przewagą studentów stacjonarnych (14859 na ogólną liczbę 19879)
- 12 uprawnień do nadawania stopni naukowych doktora i 14 uprawnień nadawania stopni doktora habilitowanego
- kadre zatrudniona głównie na tzw. pierwszym etacie (1468 nauczycieli na 1494 zatrudnionych)

- o profilu akademickim: prowadzi badania naukowe, podejmuje współpracę z przemysłem w dozwolonych prawem granicach.

1.4.4. Bielska Wyższa Szkoła im. J. Tyszkiewicza (BWS)

BWS to uczelnia:

- mała: w r. ak. 2010/11 zatrudniała 46 nauczycieli i kształciła 986 studentów
- zlokalizowana w miejscowości Bielsko-Biała (w regionie Podbeskidzia, Euroregion Beskidy) o ok. 170 tys. mieszkańców, wysoko uprzemysłowanej i turystycznej zarazem
- niewyspecjalizowana - prowadzi 5 zróżnicowanych profilem kierunków (zarządzanie, informatyka, architektura krajobrazu i architektura wnętrz, kosmetologia) i 8 specjalizacji, które zmienia pod wpływem potrzeb rynku edukacyjnego i pracy
- prywatna – założona przez Fundację r. przez Fundację Bielski College Gospodarki Rynkowej i p. Krystynę Tyszkiewicz – wdowę po fundatorze uczelni
- młoda: działa na podstawie zezwolenia udzielonego przez Ministra Edukacji Narodowej Nr DNS-3-0145/145/96 z dnia 9 lipca 1996 r
- o prostej strukturze organizacyjnej: 1 wydział
- prowadząca wyłącznie studia I-ego stopnia oraz studia podyplomowe i inne formy kształcenia w systemie LLL
- prowadząca studia stacjonarne i niestacjonarne z wyraźną przewagą studentów niestacjonarnych (693 na ogólną liczbę 986)
- posiadająca kadre zatrudnioną głównie na tzw. drugim etacie (34 nauczycieli na 46 zatrudnionych)
- o profilu zawodowym: nie prowadzi badań naukowych, zatrudnia praktyków gospodarczych w dozwolonych prawem granicach.

2. OPIS KONTEKSTU POLITYKI INSTYTUCJONALNEJ / DESCRIPTION OF INSTITUTIONAL POLICY CONTEXT

2.1 Szkoła Główna Handlowa w Warszawie / Warsaw School of Economics

Szkoła Główna Handlowa posiada politykę jakości. Za główne cele swojej działalności edukacyjnej uznaje:

- 1) osiągnięcie jak najwyższej jakości kształcenia ocenianej na podstawie wymagań interesariuszy uczelni, w tym przede wszystkim studentów i ich potencjalnych pracodawców
- 2) osiągnięcie satysfakcji interesariuszy uczelni z efektów procesu kształcenia, w tym przede wszystkim zadowolenia absolwentów i pracodawców
- 3) osiągnięcie jak najwyższej pozycji konkurencyjnej uczelni ze względu na jakość kształcenia na polskim i europejskim rynku edukacyjnym
- 4) ciągłe doskonalenie jakości procesu kształcenia.

Swoje główne cele w zakresie jakości kształcenia Szkoła Główna Handlowa osiąga przede wszystkim dzięki:

- wysokiemu poziomowi merytorycznemu i wysokim kompetencjom dydaktycznym kadry nauczycieli akademickich,

- akademickiemu profilowi procesu kształcenia, wynikającemu ze ścisłych powiązań prac badawczych prowadzonych przez nauczycieli akademickich uczelni z treścią ich działalności edukacyjnej,
- silnemu zaangażowaniu najwyższego kierownictwa uczelni w zagadnienia związane z jakością procesu kształcenia oraz w utrzymywanie i doskonalenie wewnętrznego systemu zarządzania jakością kształcenia,
- sprawnej organizacji procesu dydaktycznego ukierunkowanego na efekty kształcenia dostosowane przede wszystkim do wymagań absolwentów i ich potencjalnych pracodawców
- zaangażowaniu studentów w zarządzanie jakością kształcenia, a w szczególności w zarządzanie jakością programów zajęć dydaktycznych
- zaangażowaniu w doskonalenie systemów zewnętrznego zapewniania jakości: jest inicjatorem powstania i siedzibą środowiskowej komisji akredytacyjnej dla szkół ekonomicznych (FPAKE), która powstała w 2000 r.

Swoje główne cele jakości kształcenia Szkoła osiąga również przy pomocy wdrożonego, utrzymywanego i ciągle doskonalonego wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, ukierunkowanego na pomiary i badania:

- jakości programów dydaktycznych i metod kształcenia,
- jakości metod oceniania studentów,
- kompetencji swoich nauczycieli akademickich,
- satysfakcji absolwentów oraz satysfakcji pracodawców.

Prace nad systemem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości w SGH rozpoczęto w połowie lat 90-tych XX wieku. Opracowano szereg instrumentów zapewniających jakość kształcenia takich jak:

- zatwierdzanie, monitoring oraz okresowy przegląd programów kształcenia,
- ocenianie studentów,
- zapewnienie jakości kadry dydaktycznej,
- zapewnienie zasobów do nauki oraz środków wsparcia dla studentów,
- systemy informacyjne.

Na opracowany system zapewnienia jakości kształcenia składają się następujące standardy:

- procedura opracowywania i doskonalenia programu kształcenia
- procedura zapewniania jakości oferty dydaktycznej
- system opieki naukowo-dydaktycznej
- studenckie oceny zajęć dydaktycznych
- coroczna ocena działalności dydaktycznej, naukowo-badawczej i organizacyjnej pracowników
- opinie nowo promowanych absolwentów o studiach.

W 2005 r. opracowano wewnętrzny system zarządzania jakością kształcenia, który stanowi rozwinięcie dotychczasowej koncepcji zapewnienia jakości. System zarządzania jakością kształcenia zawiera dodatkowe instrumenty takie jak: planowanie, badania, monitorowanie i doskonalenie jakości kształcenia na podstawie informacji zwrotnej uzyskiwanej z cyklicznych pomiarów realizacji procesu kształcenia. Wewnętrzny system zarządzania jakością kształcenia został oparty na podejściu procesowym. System obejmuje proces kształcenia (nie instytucję).

Decyzją Rektora SGH 2 grudnia 2009 został powołany Zespół ds. Zarządzania Jakością Kształcenia. Jest on odpowiedzialny za utrzymanie i doskonalenie wewnętrznego systemu zarządzania jakością kształcenia.

2.2. Uniwersytet im. Adama Mickiewicza / Adam Mickiewicz University

UAM posiada politykę zapewniania jakości, która jest częścią ogólnej strategii uczelni na lata 2009-2019. Przed 2009 roku na uczelni istniały elementy zapewniania jakości, jednakże nie tworzyły wewnętrznego systemu zapewniania jakości (na przykład istniały: ankiety oceniające zajęcia, okresowa ocena pracowników). Obecne opisy programów kształcenia nie są oparte na rezultatach kształcenia (learning outcomes), lecz są prowadzone intensywnie prace, które mają doprowadzić do dostosowania programów do rezultatów. Podstawą zapewniania jakości są kwalifikacje kadry. Tworząc politykę zapewnienia jakości uczelnia bazowała na ESG ze względu na brak wytycznych w tym obszarze zawartych w krajowych aktach normatywnych. Zasadnicze dokumenty polityki projakościowej są dostępne zarówno w wersjach elektronicznych (na stronach internetowych), jak i w formie papierowej w języku polskim i częściowo w języku angielskim. Zawarte są one w strategii uczelni. UAM aktywnie i skutecznie ubiega się o środki europejskie na działalność w obszarze budowania systemu zapewniania jakości.

Uchwałą Senatu z dnia 25 stycznia 2010 r. stworzono Uczelniany System Zarządzania Jakością Kształcenia, którego celem jest:

1. Stymulowanie ciągłego doskonalenia jakości kształcenia w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu;
2. Podnoszenie rangi pracy dydaktycznej oraz budowanie etosu nauczyciela akademickiego;
3. Podnoszenie poziomu wykształcenia absolwentów Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu;
4. Szerokie informowanie o jakości kształcenia w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

USZJK na UAM stworzony został w celu wspomagania samorozwoju poszczególnych wydziałów, a nie ich kontroli. System ten ma być punktem wyjścia w kierunku tzw. „kultury jakości”, na którą składają się zarówno aspekty kulturowe, psychologiczne, jak i odpowiednie struktury zarządzania.

Odpowiedzialna za realizację celów USZJK jest Rada ds. Jakości Kształcenia (RJK), składająca się z Komisji ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia (KZJK) i Komisji ds. Oceny Jakości Kształcenia (KOJK). Nadzór nad USZJK sprawuje prorektor ds. kształcenia, który z urzędu wchodzi do RJK. Przy każdym wydziale zostały powołane wydziałowe komisje ds. jakości kształcenia, które tworzą: zespół ds. zapewnienia jakości kształcenia i zespół ds. oceny jakości kształcenia. Obsługę administracyjną Rady ds. Jakości Kształcenia zapewnia Biuro Rady ds. Jakości Kształcenia.

We wszystkich 4 celach strategicznych UAM (BADANIA NAUKOWE na światowym poziomie, Najwyższa jakość KSZTAŁCENIA, Uniwersytet OTWARTY na otoczenie, Uczelnia profesjonalnie ZARZĄDZANA) można znaleźć nawiązanie do wszystkich standardów wymienionych w ESG. W szczególności istotnym celem z perspektywy ESG jest cel drugi – Najwyższa jakość KSZTAŁCENIA, w ramach którego, wyróżniono 8 celów operacyjnych:

1. Wprowadzenie wewnętrznego systemu oceny i zapewnienia jakości kształcenia.

2. Uporządkowanie zasad organizacyjnych i programowych na trzech poziomach studiów.
3. Podnoszenie kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich i doktorantów.
4. Zróżnicowanie oraz zwiększenie oferty i trybów studiów.
5. Kształtowanie sylwetki absolwenta.
6. Wspieranie samodzielności studentów I i II stopnia.
7. Internacjonalizacja kształcenia.
8. Rozbudowa nowoczesnej infrastruktury kształcenia.

UAM jest zaangażowany w doskonalenie systemów zewnętrznego zapewniania jakości: jest jednym z inicjatorów powstania i siedzibą środowiskowej komisji akredytacyjnej dla uniwersytetów (UKA), która powstała w 1998 r.

2.3. Politechnika Łódzka / Technical University of Lodz

Politechnika Łódzka posiada politykę jakości. Została ujęta w Uchwale Nr 3/2011 Senatu Politechniki Łódzkiej z dn. 30 marca 2011 w sprawie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Politechnice Łódzkiej. Podstawowymi celami tej polityki są m.in.:

- doskonalenie kształcenia w Politechnice Łódzkiej
- promocja i efektywne wdrożenie programu uczenia się przez całe życie
- wspomaganie zdobywania kompetencji na innych niż formalna ścieżkach kształcenia
- wspomaganie rozwoju kadry w zakresie dydaktyki i wprowadzenie mechanizmów premiowania nauczycieli akademickich wyróżniających się w zakresie dydaktyki
- kształtowanie postaw projakościowych w środowisku uczelnianym oraz budowanie kultury jakości kształcenia
- współpracę z przedsiębiorstwami oraz instytucjami w celu dostosowania oferty kształcenia do obecnych i przyszłych potrzeb rynku pracy
- informowanie otoczenia uczelni o działalności dydaktycznej Politechniki Łódzkiej i osiągniętych efektach kształcenia
- wprowadzanie rozwiązań zapewniających zrównoważoną poziomą i pionową mobilność studentów
- podnoszenie atrakcyjności i konkurencyjności oferty dydaktycznej Politechniki Łódzkiej w skali krajowej i międzynarodowej.

Podstawowym instrumentem przewidzianym dla realizacji polityki jakości jest wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia. W ramach tego systemu realizowane są następujące zadania:

- opracowanie i wdrożenie polityki ciągłego doskonalenia jakości kształcenia w PŁ oraz skutecznych i przejrzystych procedur odnoszących się do:
 - opracowywania nowych programów studiów wspólnie z przedstawicielami pracodawców w oparciu o efekty kształcenia, Krajowe Ramy Kwalifikacji i oczekiwania rynku pracy
 - zatwierdzania, monitorowania oraz uaktualniania i doskonalenia programów kształcenia
 - oceniania efektów kształcenia osiągniętych przez studentów oraz inne osoby korzystające z oferty edukacyjnej PŁ
 - ciągłego i merytorycznego doskonalenia kadry dydaktycznej
 - gromadzenia i analizy danych dotyczących działalności dydaktycznej i jej efektów
 - sprawozdawczości i publikowania informacji o wskazanych wyżej aspektach działalności dydaktycznej uczelni

- pomiar i monitorowanie działalności dydaktycznej
- inicjowanie działań zmierzających do doskonalenia jakości kształcenia
- opracowanie i wdrożenie mechanizmów zarządzania , monitorowania oraz doskonalenia Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia.

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia w Politechnice Łódzkiej obejmuje:

- gromadzenie i analizę danych dotyczących działalności dydaktycznej, w tym:
 - oczekiwań rynku pracy oraz trendów w gospodarce
 - oferty edukacyjnej oraz trendów w tym zakresie na rynku krajowym oraz europejskim obszarze szkolnictwa wyższego
 - populacji i poziomu przygotowania kandydatów na studia oraz populacji studentów
 - osiągniętych efektów kształcenia studentów oraz innych osób korzystających z oferty edukacyjnej PŁ
 - zadowolenia studentów oraz innych osób z oferty edukacyjnej PŁ i warunków studiowania
 - zadowolenia pracowników wszystkich grup pracowniczych
 - oceny nauczycieli akademickich, pracowników administracyjnych i wspomagania dydaktyki
 - oceny zatrudnialności absolwentów oraz ich karier zawodowych
 - oceny zadowolenia absolwentów
 - zadowolenia pracodawców
 - oceny zasobów naukowych, dydaktycznych i efektywności ich wykorzystania
- sporządzanie rocznych i wieloletnich raportów zbiorczych na podstawie analizy i interpretacji danych, w celu określenia ilościowych i jakościowych wskaźników i tendencji dotyczących działalności dydaktycznej i jej efektów
- prowadzenie w podstawowych jednostkach organizacyjnych oraz jednostkach międzywydziałowych i pozawydziałowych okresowej oceny własnej w poszczególnych obszarach działalności dydaktycznej oraz sporządzanie podsumowujących raportów zawierających wnioski z tej oceny, w poszczególnych obszarach działalności dydaktycznej oraz wskazywanie słabych i mocnych stron, a także najlepszych praktyk
- planowanie i realizację działań korygujących i zapobiegawczych w celu doskonalenia jakości kształcenia.

Dla realizacji Polityki Jakości Rektor powołał Rektorską Komisję ds. Jakości Kształcenia, które przewodniczy Prorektor ds. Kształcenia. Na poszczególnych wydziałach uczelni zostały powołane wydziałowe komisje ds. jakości kształcenia odpowiedzialne za wdrażanie postanowień polityki jakości.

PL jest zaangażowana w doskonalenie systemów zewnętrznego zapewniania jakości: jest jednym z inicjatorów powstania środowiskowej komisji akredytacyjnej dla uczelni technicznych (KAUT), która działa od 2001 r.

2.4. Bielska Wyższa Szkoła im. J. Tyszkiewicza

Uczelnia od momentu powstania aktywnie działa na rzecz jakości. Troskę o jakość uznaje za najważniejszy czynnik swej przewagi konkurencyjnej w regionie. W latach 2008-2011

uzyskała ze środków Unii Europejskiej na projekty związane z poprawą jakości ogólną kwotę ok. 11,5 mln zł, co oznacza kwotę równą niemal 3-letniemu budżetowi uczelni.

Uczelnia prowadzi politykę pro jakościową uczelni. Znaczący wpływ na jej kształt miały związki międzynarodowe. Uczelnia od początku prowadziła programy studiów wzorowane na programach kooperujących uczelni amerykańskich, zaś kadra uczelni szkolona była w zakresie organizacji dydaktyki w USA. Od 1996 roku w uczelni funkcjonowały rozmaite elementy związane z zapewnianiem jakości. Krokiem milowym było uzyskanie walidacji University of South Wales, co wymagało zastosowania się do walijskiego systemu zapewnienia jakości, a w nim system kontroli procesu dydaktycznego i monitorowania postępu studentów, z obiektywnym systemem egzaminacyjnym i z egzaminatorem zewnętrznym.

W uczelni uchwałą Senatu i Zarządzeniami Rektora od roku 2008 działa formalny system zapewniania jakości, obejmujący wszystkie obszary procesu kształcenia wraz z zasadami go regulującymi, który został szczegółowo opisany w Uchwale nr 2 Senatu z dnia 13 listopada 2009 roku. System ten bierze od uwagę zalecenia ESG, choć nie bezpośrednio. Raczej intencja i duch ESG przenikają działania uczelni. Ostatnia tendencja koncentrowania się na budowie programów na bazie Learning outcomes i prawidłowej implementacji KRK wprost odnosi się do ich zaleceń. W ostatnim okresie, w ramach wprowadzania do systemu szkolnictwa wyższego w Polsce Krajowych Ram Kwalifikacji, w Uczelni od stycznia 2011 r. został powołany Pełnomocnik rektora ds. wdrożenia KRK i ECTS oraz zostały powołane zespoły kompetencyjne ds. standardów dydaktycznych, których zadaniem jest dostosowanie programów studiów na poszczególnych kierunkach do KRK oraz wymogów rynku pracy.

Uczelnia sprzyja rozwojowi zewnętrznych systemów zapewniania jakości: od 1996 roku aktywnie uczestniczy w pracach SEM „Forum” - pierwszej polskiej agencji akredytacyjnej założonej przez szkoły biznesu.

3. FRAMING THE ENQUIRY (ANSWERING THE RESEARCH QUESTIONS)

1. Is there an institutional quality assurance policy in place? If not, why? Does the policy at national level prescribe the creation of internal quality assurance system? Is the institutional QA policy a separate policy? What is it based upon (learning outcomes, qualification of staff, equipment)? Is there an explicit reference to ESG? To what degree it is accessible publicly? In what major EU languages is it available.	
SGH / WSE	Uczelnia ma politykę jakości kształcenia. W polityce jakości znajdują się wyraźne odniesienia do standardów ESG. Polityka jakości oraz misja i strategia są publicznie dostępne jedynie w wersji polskojęzycznej.
UAM / AMU	Uczelnia ma politykę jakości kształcenia - uchwała Senatu z dnia 25 stycznia 2010 r. tworzy Uczelniany System Zarządzania Jakością Kształcenia (USZJK). Jakość kształcenia jest też jednym z głównych celów strategii UAM na lata 2009 – 2019 (cel strategiczny 2. Najwyższa jakość kształcenia).
PL / TUL	Uczelnia ma politykę zapewniania jakości. Polityka jakości PŁ ma postać zapisów w misji i strategii uczelni oraz uchwały senatu w sprawie wdrożenia własnego, wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Dokumentem odrębnym jest uchwała senatu w sprawie wdrożenia własnego, wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. W polityce jakości znajdują się wyraźne odniesienia do standardów ESG. Polityka jakości jest publicznie dostępna. Dostępna jedynie w wersji polskojęzycznej.
BSW	Uczelnia ma politykę na rzecz jakości i system zapewniania jakości – zintegrowane w wielu dokumentach i działaniach, w tym w strategii uczelni. Nakierowana na efekty uczenia – kompetencje absolwenta użyteczne a rynku pracy oraz wysoki poziom technologii dydaktyki. Dokumenty są dostępne na stronie internetowej uczelni (tylko po polsku). Są zgodne z ESG choć brak bezpośrednich odniesień w tekstach.
2. How does the policy involve the organization of the quality assurance system? If yes, please describe.	

Who is the person responsible?	
SGH / WSE	Główne cele polityki jakości kształcenia SGH osiąga się przy pomocy wdrożonego, utrzymywanego i ciągle doskonalonego wewnętrznego systemu zarządzania jakością kształcenia, ukierunkowanego na pomiary i badania procesu edukacji i efektów tego procesu. Za wdrożenie, utrzymanie i doskonalenie systemu w skali uczelni odpowiada Zespół ds. Zarządzania Jakością Kształcenia kierowany przez pełnomocnika rektora SGH ds. jakości kształcenia.
UAM / AMU	Rada ds. Jakości Kształcenia (RJK), składająca się z Komisji ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia (KZJK) i Komisji ds. Oceny Jakości Kształcenia (KOJK) jest odpowiedzialna za realizację celów USZJK. Nadzór nad USZJK sprawuje prorektor ds. kształcenia, który z urzędu wchodzi do RJK.
PL / TUL	Senat PŁ podjął uchwałę w sprawie wdrożenia własnego, wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. System jest wdrażany. Za wdrożenie, utrzymanie i doskonalenie systemu w skali uczelni odpowiada pięcioosobowa komisja. Są powołane komisje wydziałowe odpowiedzialne za funkcjonowanie podsystemów w poszczególnych jednostkach strukturalnych uczelni.
BSW	W uczelni uchwałą Senatu i Zarządzeniami Rektora od roku 2008 działa formalny system zapewniania jakości, obejmujący wszystkie obszary procesu kształcenia. Bezpośrednia odpowiedzialność Kanclerza BWS.
3. How does the policy involve the responsibilities of departments, faculties and other organizational units?	
SGH / WSE	Wszystkie jednostki uczelni są zobowiązane do uczestniczenia w działaniach na rzecz jakości kształcenia zaprojektowanych przez Zespół ds. Zarządzania Jakością Kształcenia i zatwierdzonych przez kierownictwo uczelni. W szczególności omawiane działania dotyczą trzech głównych procesów systemu zarządzania jakością kształcenia: kształtowania programów kształcenia, realizacji procesu edukacyjnego oraz weryfikacji efektów kształcenia.
UAM / AMU	Przy każdym wydziale zostały powołane wydziałowe komisje ds. jakości kształcenia, które tworzą: zespół ds. zapewnienia jakości kształcenia i zespół ds. oceny jakości kształcenia. Obsługę administracyjną Rady ds. Jakości Kształcenia zapewnia Biuro Rady ds. Jakości Kształcenia
PL / TUL	Wszystkie jednostki uczelni są zobowiązane do prac nad systemem zapewnienia jakości i w jego ramach. Prorektor PŁ ds. kształcenia zorganizował szkolenia dla nauczycieli akademickich przebiegające w trybie dwóch kroków. W pierwszym kroku szkoleniom podlegały wybrane osoby – późniejsi trenerzy zapewnienia jakości, w drugim – wszyscy pracownicy szkoleni przez trenerów. Przedmiotem szkoleń były również zasady formułowania efektów kształcenia i ich związku z wprowadzaniem systemem ram kwalifikacji.
BSW	BWS jest bardzo małą uczelnią o prostej strukturze (1 wydział) i systemie zarządzania. Odpowiedzialność osobowa kanclerza, pełnomocników ds. jakości. .
4. How does the policy address the involvement of students? If not, why? Is there a requirement for students to be involved in the preparation of self-evaluation reports? If yes, in what status (observer, expert, member of a governing body?) Is there a requirement for students to be involved in decision-making as an outcome of evaluation? Who selects and appoints the representatives of students?	
SGH / WSE	Studenci i doktoranci są członkami następujących ciał decyzyjnych uczelni: senatu, rad wydziałów, komisji wyborczych oraz niektórych komisji powołanych przez senat uczelni. Studenci są zaangażowani w prace nad przygotowaniem raportów samooceny kierunków podlegających akredytacji dokonywanej przez Państwową Komisję Akredytacyjną oraz środowiskowe agencje akredytacyjne. W ciałach decyzyjnych uczelni studenci i doktoranci występują w roli członka z prawem głosu stanowiącego oraz osób dopraszanych na posiedzenia z głosem doradczym; w pracach nad raportami samooceny występują w roli eksperta. Wyboru reprezentacji do ciał decyzyjnych uczelni dokonuje samorząd studentów.
UAM / AMU	Statut i regulamin uczelni włącza studentów w działania projakościowe wewnętrznego systemu zapewnienia jakości. Przedstawiciele studentów wchodzi w skład wydziałowych i uczelnianych rad zapewniania jakości z prawem głosu. Są oni wybierani do tych rad przez samorząd studencki, a nominowani przez rektora bądź dziekanów. Polityka traktuje studentów, jako jednych z głównych partnerów procesu.
PL / TUL	Studenci i doktoranci są członkami następujących ciał decyzyjnych uczelni: senatu, rad wydziałów, komisji wyborczych oraz niektórych komisji powołanych przez senat uczelni. Studenci są zaangażowani w prace nad przygotowaniem raportów samooceny kierunków podlegających akredytacji dokonywanej przez Państwową Komisję Akredytacyjną oraz środowiskowe agencje akredytacyjne. W ciałach decyzyjnych uczelni studenci i doktoranci występują w roli członka z prawem głosu stanowiącego, w pracach nad raportami samooceny – w roli eksperta. Wyboru reprezentacji do ciał decyzyjnych uczelni dokonuje samorząd studentów.
BSW	Studenci są członkami Senatu, Rady Wydziału, komisji programowych z pełnym prawem głosu;

	wyłaniani są przez samorząd studencki. Określa to Statut Uczelni.
5. How does the policy involve specification of the relationship between teaching and research? To what extent is research considered as a quality criterion of the institution and its structural units/employees/students? Are there specific incentives (e.g. financial) to promote the importance of teaching/research quality of staff and structural units?	
SGH / WSE	Działalność naukowo-badawcza nauczycieli akademickich SGH jest wyraźnie powiązana z ich pracą dydaktyczną. Wszyscy nauczyciele akademicy cyklicznie podlegają komisyjnej ocenie, podczas której najważniejszymi kryteriami są osiągnięcia naukowe i wyniki ewaluacji zajęć dydaktycznych prowadzonych przez poszczególne osoby. Oferty dydaktyczne nauczyciela akademickiego SGH są cyklicznie (co rok) recenzowane w kontekście ich najnowszych osiągnięć naukowych. Działalność naukowo-badawcza jest podstawą dla cyklicznej oceny dokonań jednostek organizacyjnych uczelni. Jednostki organizacyjne uczelni w zależności od wyniku oceny dokonań są w różnym stopniu wspierane finansowo.
UAM / AMU	UAM jest uniwersytetem prowadzącym badania naukowe i nauczanie jest powiązane z badaniami. Studenci studiów doktoranckich są wprost włączeni w badania naukowe [1 346 studentów]. Wykłady prowadzą osoby, które mają dorobek badawczy w danej dyscyplinie.
PL / TUL	Działalność naukowo-badawcza nauczycieli akademickich PŁ jest wyraźnie powiązana z ich pracą dydaktyczną. Wszyscy nauczyciele akademicy cyklicznie podlegają komisyjnej ocenie, podczas której najważniejszym kryterium są osiągnięcia naukowe. Działalność naukowo-badawcza jest podstawą dla cyklicznego ustalania listy rankingowej jednostek organizacyjnych uczelni. Jednostki organizacyjne uczelni, które osiągnęły wysokie pozycje na liście rankingowej są dodatkowo wspierane finansowo.
BSW	BSW jest uczelnią kształcącą, nie prowadzącą badań. Pożądaną kierunek rozwoju kadry: relacje z rynkiem pracy (w ramach obowiązującego prawa).
6. What are the ways of policy implementation, monitoring and revision? Is the implementation mainly top-down or bottom-up? Is it monitored continuously sporadically (e.g. as part of an external evaluation)?	
SGH / WSE	Polityka jakości kształcenia jest wdrażana, monitorowana i korygowana. Metoda wdrażania polityki jakości kształcenia – top-down. Kluczową odpowiedzialność za wdrożenie, monitorowanie i doskonalenie tej polityki ponosi pełnomocnik rektora ds. jakości kształcenia. Realizacja polityki jakości kształcenia jest permanentnie monitorowana. Kluczowym przejawem monitorowania realizacji polityki jakości kształcenia w SGH jest funkcjonowanie procedury monitorowania jakości kształcenia, cykliczne badania postaw absolwentów uczelni z dwu-trzyletnim stażem pracy oraz badania postaw studentów wobec pracy dziekanatów uczelni.
UAM / AMU	Implementacja rozpoczęła się od działań o charakterze odgórnym: inspirowanych przez Rektora uchwały Senatu i spotkała się z chłodnym przyjęciem społeczności uczelni, poza grupą inicjującą zmiany. Inicjatorzy cieszą się dużą charyzmą i rezultaty pierwszych działań były tak inspirujące, że model wdrożenia zmienia charakter i powoli zaczyna mieć charakter oddolny. O tym fakcie może świadczyć wzrost odpowiedzi studentów i pracowników na ankiety badawcze dotyczące jakości przygotowywane przez Radę / Biuro Centralny Dział Zapewnienia Jakości. Monitorowane jest stale – raz do roku są przeprowadzane monitoringi formułujące oceny i zalecenia w obszarze zapewniania jakości skierowane do wydziałów. Istotnym elementem przedstawiania oceny jest publiczny dostęp do raportów.
PL / TUL	Polityka jakości jest wdrażana, monitorowana i korygowana we wszystkich podstawowych jednostkach organizacyjnych uczelni. Metoda wdrażania polityki – top-down. Kluczową odpowiedzialność za wdrożenie, monitorowanie i doskonalenie polityki jakości ponosi prorektor ds. kształcenia. Realizacja polityki jakości jest permanentnie monitorowana. Silne zaangażowanie w rozwój i monitorowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości wykazuje prorektor ds. kształcenia i uczelniana komisja odpowiedzialna za funkcjonowanie tego systemu w skali uczelni.
BSW	Wdrażanie wybitnie „top-down”, przy stopniowym coraz większym zaangażowaniu kadry i studentów. Monitoring prowadzony permanentnie i systematycznie.
7. How does the policy involve the statement regarding the collaboration with the secondary education sector?	
SGH / WSE	SGH ma rozwinięte kontakty z szkolnictwem średniego szczebla. Wykazuje dużą aktywność w zakresie adaptacji uczniów i absolwentów szkół średnich do warunków studiowania w uczelni. Do szkół średnich są adresowane następujące aktywności SGH: niepubliczne liceum ogólnokształcące nr 81 w Warszawie założone przez SGH i Fundację Promocji i Akredytacji Kierunków Ekonomicznych działające pod patronatem SGH, Akademia Młodego Ekonomisty, kursy przygotowawcze z wiedzy o gospodarce, dni otwarte SGH.
UAM /	UAM prowadzi aktywną politykę współpracy ze szkołami średnimi. W ramach tej polityki UAM

AMU	współpracuje z 14 szkołami średnimi, opiekuje się naukowo-dydaktycznie nad Nauczycielskimi Kolegiami Języków Obcych, realizuje obecnie projekt akademickiego wsparcia szkolnego ruchu naukowego – Newton też był uczniem skierowany do 24 liceów.
PL / TUL	<p>PŁ ma bardzo intensywne i bliskie kontakty z szkolnictwem średniego szczebla. Współpracuje z wieloma szkołami w zakresie jakości kształcenia, w tym adaptacji absolwentów szkół średnich do warunków studiowania w uczelni. Do szkół średnich są adresowane m.in. następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • program „Z nauką za pan brat” finansowany ze środków UE, kierowany do 40 szkół średnich • wykłady organizowane dla wybranych uczniów szkół średnich, z którymi uczelnia współpracuje w obszarze jakości kształcenia, • zorganizowanie „Pogotowia matematyczno-fizycznego” dla potencjalnych absolwentów szkół średnich; podstawowym celem – przygotowanie do matury z matematyki i fizyki • badania ścieżek edukacyjnych absolwentów szkół średnich i efektów udziału tych absolwentów w programach edukacyjnych UE • cykliczne spotkania z dyrektorami szkół średnich dla omówienia wyników badania ścieżek edukacyjnych absolwentów tych szkół oraz udziału absolwentów w programach UE • prowadzenie liceum ogólnokształcącego.
BSW	Szkoła prowadzi współpracę zmierzającą do wzmacniania związków i podnoszenia jakości edukacji w szkołach średnich. Zawarte są umowy o współpracy, prowadzone tzw. „mini wykłady”, organizowane wystawy i seminaria, dni otwarte i inne.

4. CONCLUSIONS: IDENTIFICATION OF ESG PART 1 RELEVANT BARRIERS AND EXAMPLES OF GOOD PRACTICE

BARIERY IMPLEMENTACJI SYSTEMÓW ZAPEWNIANIA JAKOŚCI (ESG) [SGH]

- Kadra i jej nastawienie:
 - o konserwatyzm, zapracowanie.
 - o Brak zrozumienia intencji systemowego zarządzania jakością kształcenia wśród nauczycieli akademickich.
 - o Utożsamianie zarządzania jakością kształcenia z pejoratywnie rozumianą standaryzacją.
 - o Obawa naruszenia autonomii w działalności nauczyciela akademickiego.
 - o Brak skutecznego wsparcia najwyższych władz SGH w zakresie implementacji zapewniania jakości
- Legislacja – brak umocowania zapewniania jakości w wewnętrznych regulacjach uczelni

[UAM]

- Kadra i jej nastawienie:
 - o Konserwatyzm i początkowy bardzo mocny opór przeciwko systemom jakości
 - o Uznanie QA za dodatkową biurokrację
- Niedostatek instrumentarium (aktów wykonawczych) w Polsce – brak drogowskazów dotyczących QA
- Senat w opozycji do QA
- Brak nakładów finansowych / brak motywacji finansowej dla członków wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia [AK]
- Częste zmiany w Radach Zapewniania Jakości ze względu na kadencyjność funkcji.

[PL]

- Kadra i jej nastawienie:
 - o oportunistyczny
 - o niechęć do zmian

- o brak wiedzy o systemach zapewniania jakości
- Negatywne podejście nauczycieli akademickich do wdrożonych narzędzi jakości
- Opór samodzielnych nauczycieli akademickich wobec hospitacji wykonywanych przez pracowników niesamodzielnych

[BWS]

- Kadra i jej nastawienie:
 - o konserwatyzm, zapracowanie
 - o brak identyfikacji części kadry z uczelnią (dwuetatowość) - brak zainteresowania rozwojem uczelni
- Mentalność studentów: nie przeszkadzają, ale i nie pomagają w zapewnianiu jakości.
- Polskie regulacje prawne za słabo odzwierciedlają potrzeby wnoszone przez dyrektywy unijne, w tym dotyczące jakości

CZYNNIKI SPRZYJAJĄCE IMPLEMENTACJI SYSTEMÓW ZAPEWNIANIA JAKOŚCI (ESG)

[SGH]

- Przygotowanie merytoryczne do implementowania systemowego podejścia do zarządzania jakością w organizacji.
- Dyrektywy Procesu Bolońskiego – jest się do czego odwołać opracowując systemy zapewniania jakości.
- Akcje szkoleniowe prowadzone w ramach wykorzystania funduszy unijnych
- Zaangażowanie Samorządu Studentów w działania związane z zarządzaniem jakością kształcenia.

[UAM]

- Akredytacja PKA jako argument do przekonywania dziekanów poszczególnych wydziałów do powołania wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia
- ESG – jest się do czego odwołać opracowując systemy zapewniania jakości
- Akcje szkoleniowe prowadzone w ramach wykorzystania funduszy unijnych

[PŁ]

- Świadomość i zaangażowanie kierownictwa uczelni
- Akcje szkoleniowe prowadzone metodą „kaskadową”
- Sprawna struktura organizacyjna systemu zapewnienia jakości
- Konferencje poświęcone Procesowi Bolońskiemu organizowane w PŁ

[BWS]

- Fundusze unijne – bez nich nie udało się prowadzić polityki projakościowej
- Dyrektywy Procesu Bolońskiego – jest się do czego odwołać opracowując systemy zapewniania jakości
- Akcje szkoleniowe prowadzone w ramach wykorzystania funduszy unijnych,
-

OCENA METOD I STANU IMPLEMENTACJI POLITYKI I SYSTEMU ZAPEWNIANIA JAKOŚCI – BUDOWY KULTURY JAKOŚCI:

[SGH]

- Wdrażanie raczej „top-down”.

- Funkcjonują procedury kształtowania programów studiów, monitorowania jakości zajęć dydaktycznych, oceny efektów kształcenia.
- Kilkunastoletnie obcowanie z narzędziami zapewniania jakości sprawia, że pojawia się opór tylko wobec nowatorskich rozwiązań, a nie wobec samego systemu zapewniania jakości.
- Monitoring procesu dydaktycznego ma charakter stały – realizowany w systemie elektronicznym.
- Prowadzone są cykliczne badania postaw absolwentów uczelni wobec jakości kształcenia w SGH.
- Jakość kształcenia jest wyznaczana metodami ilościowymi.

[UAM]:

- Wdrażanie wybitnie „top-down”
- Szkolenie pracowników UAM w zakresie zapewniania jakości czynią nadzieję, na uruchomienie inicjatywy „bottom-up”
- Początkowy opór kadry nieco ustępuje – skraca się czas reakcji dziekanów na korespondencję z BRJK
- Wzrasta zaangażowanie studentów - liczba ankiet wypełnianych przez studentów dotyczących oceny jakości na UAM zwiększyła się parokrotnie.
- W ramach polityki projakościowej są prowadzone działania mające na celu pozyskanie środków unijnych na wzmocnienie USZJK.

[PŁ]

- Wdrażanie wybitnie „top-down”
- Początkowy opór kadry ustępuje
- System zapewnienia jakości w początkowej fazie wdrażania
- Monitoring ma charakter stały.

[BWS]

- Wdrażanie wybitnie „top-down”
- Początkowy opór kadry ustępuje, nawet zaangażowaniu np. w budowę programów w zgodzie z KRK.
- dziś kadra BWS przenosi dobre doświadczenia BWS do swych macierzystych uczelni
- Monitoring ma charakter stały.

PRZYKŁADY DOBRZYCH PRAKTYK

[SGH]

- mechanizm warunkujący uruchamianie zajęć w zależności od ich jakości.
- elektroniczny system oceny jakości zajęć dydaktycznych
- badania postaw absolwentów z dwu- trzyletnim stażem pracy wobec jakości kształcenia

[UAM]

- Szybka budowa i implementacja USZJK osiągnięta dzięki silnemu, centralnemu zarządzaniu oraz bardzo dobremu przygotowaniu merytorycznego Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia

[PŁ]

- system kaskadowy szkoleń pracowników wprowadzania USZJK

[BWS]

- system kontroli procesu dydaktycznego i monitorowania postępu studentów, z obiektywnym systemem egzaminacyjnym i z egzaminatorem zewnętrznym.

- efektywność pozyskiwania i wykorzystanie środków unijnych dla jakości